

- ἀπέρασαν δυω μέραις ποῦ σιάθ' ἀνακωχῆ
 κι' ὕστερα ρίπτουν τόπια γκιουλέδες σὰν βροχῆ
 Σουλιῶται κατεβαίνουν ἕως τοῦ Κατζικᾶ
- 1575 ἀρπάζουν νυστεράδες καὶ κάνουν φονικὰ
 σκοτώνουν καὶ χαλτούπους καμμιά ἑκατοστῆ
 Σουλιώτικον ντουφέκι καθεὶς ἄς στοχασθῆ.
 Ἄκοῦν οἱ ἄλθανῖται πῶς θὰ συγχωρηθῆ
 καὶ πῶς δὲν εἶναι τρόπος Ἀλῆς γιὰ νὰ χαθῆ,
- 1580 Σμαῆλ πασιᾶν ἀφήνουν μὲ καμμιά δεκαριά
 στὴν Σούλην εὐθύς πῆγαν μ' αὐτὴν τὴν κλεπτουργιά.
 Σμαῆλ πασιᾶς μανθάνει καὶ φεύγει μὲ ὄρμῃ
 στὰ Γιάννινα ἐμβαίνει τοῦ χάθη ἡ τιμῆ.
 Χρουσὶτ πασιᾶς τὸν πῆρεν ἀνάξιον πολὺ
- 1585 ἀρχίζει νὰ τὸν βρούζη καὶ νὰ τὸν ὀμιλεῖ.
 εἶσαι κιοτῆς περίσσια, σύρε γιὰ νὰ χαθῆς
 δὲν ἔπρεπ' Ἰσμαήλη, πασιᾶς ν' ἀξιωθῆς.
 Ἐδώθη μία φήμη εἰς ὅλα τὰ χωριά
 σ' ὅλους τοὺς ἄλθανῖταις σ' αὐτὴν τὴν λιαπουριά
- 1590 πῶς θέλουν συγχωρήσουν Βεζύρη Ἀλῆ πασιᾶν
 καὶ ἄζηλι νὰ κάμουν τὸν Ἰσμαῆλ πασιᾶν.
 τ' ἀκοῦν οἱ Καλαρρύται τὸ σήκωσαν εὐθύς
 κι' ἄρχισαν νὰ φοροῦσι τ' ἄρματα ὁ καθεὶς
 στὰ Γιάννινα ἐμβαίνει στράτευμα ἄρκετὸ
- 1595 ὡς δύο χιλιάδες λιάπηδες ἔν ταῦτῳ.
 Χρουσὶτ πασιᾶς προστάζει εὐθύς νὰ τοιμασθοῦν
 στὴ Γότισια νὰ πάνουν καὶ νὰ κουβεντιαστοῦν
 νὰ κάμωσι τὸν τρόπον αὐτ' οἱ Γοτιστινοὶ
 ἂν εἶν' πιστοὶ ραγιάδες ἂν εἶν' χριστιανοὶ
- 1600 νὰ μθάσουν τοῦ Καλάρρου αὐτὴν τὴν λιαπουριά
 κι' αὐτοὶ μαζὶ μὲ τούτους ἄς κάμουν λιμουριά.
 Γιαννιῶται εἶχαν στείλει τὸ βιό τους τὸ καλὸν
 φορέματα καὶ ἄλλα τὸ βιό τους τὸ ψηλὸν
 τὸ στείλαν στοῦ Καλάρρου διὰ νὰ φυλαχθῆ
- 1605 δὲν ἔλεγε κανένας γιὰ νὰ λιμουργιασθῆ.
 ἐκ' ἦταν μαζωμένα τὰ ὑποστατικὰ
 τῶν μαύρων τῶν Γιαννιώτων τὰ τζοβαῖρικὰ
 δείχνουν τὰ μονοπάτια αὐτ' οἱ γοτιστινοὶ
 καὶ γίνονται προδόται τέτιοι χριστιανοί.

σ. 97

σ. 98

- 1610 πῆγαν τοὺς ἀνεβάζουν στὰ ὑψηλὰ βουνὰ
στοὺς Καλαρρῦταις μβαίνουν με ὅλα τὰ δεινά.
καὶ σὰν ἐμβῆκε μέσα αὐτὴ ἡ λιαπουριά
ἄρχησε γιὰ νὰ κάμη μεγάλη λιμουριά
σὰν εἶδαν καλαρρῦται τὰ ἔσχατα δεινά
- 1615 τὸ βιό τους τὸ ἀφήνουν καὶ πέρνουν τὰ βουνά.
ἔτρεχαν κι' οἱ γιαννιῶται κι' αὐτὴ ἡ ἀρχοντιά
σκλάβους νὰ μὴν τοὺς πάρουν εἰς τὴν ἄλθανιτιά
κόσευαν γκαστρομέναις κορίτζια με τὴν βιὰν
εἰς τὰ βουνὰ ν' ἀνέβουν νὰ γλύσουν τὴν σκλαβιὰν
- 1620 λιᾶπηδες λιμουριάζουν τὰ τζιοβαϊρικὰ
χρυσὰ φορέματά μας καὶ τὰ ἀσημικὰ
πῶχαις καὶ τζουλουφρύκια καὶ μαργαριτικὰ
τζιελέκια, μπελεζήκια με διαμαντικὰ
φέσια με μαργαριτάρια καὶ ντούπιες καὶ φλουριά
- 1625 μπέντια καὶ σκουλαρίκια τὰ πέρν' ἡ λιαπουριά.
τζουμπέδες καὶ φουστάνια γκοζιόκαις ταις χρυσαῖς
ποδιαῖς καὶ ντουλαμάδες δάφοραις φορεσιές.
προσκέφαλα, σελτέδες, σεντόνια τὰ ψηλὰ
καὶ ρούχια μακάτια παπλώματα καλά.
- 1630 καὶ τί νοῦς εἶν' ἐκεῖνος ποῦ νὰ ἐνθυμηθῆ
τί στόμα καὶ τί χεῖλη νὰ τὰ διηγηθῆ;
Ἰωαννῖται συμμαζωχθῆτε,
καὶ εἰς τὰ Γιάννινα νὰ ἐλθῆτε
στ' Ἀρχιμανδρεῖον ⁽¹⁾ γιὰ νὰ σταθῆτε
- 1635 τὸ βιό σας νὰ τὸ ἰδῆτε.
ἐλᾶτε γιαννιῶται κι' ἀρχοντοπούλαις
δέτε πουκάμισα με ταις πούλαις
δέτε τζουμπέδες χρυσὰ φουστάνια
χρυσοὺς τσεβρέδες ἄσπρα τουμάνια
- 1640 δέτε φουστάνια σελημιέδες
καὶ ντόρτ παρμάκια χρυσοῦς τζουμπέδες
ἰδέτε ὄλαις καὶ τοὺς τζιεβρέδες
πούχταν πούλιες καὶ ρουμπιέδες.
ἰδέτε κάτζμπασια καὶ τζιμπέρια

σ. 99

¹⁾ Ἀρχιμανδρεῖον εἶναι ἐκκλησία με ἓνα πλῆθος κελία, τὸ ὁποῖον ἐστάθη ἀπει-
ρακτον διὰ προσταγῆς τοῦ Χρυσοῖτ πασιᾶ.

- 1645 καὶ μπελετζίκια διὰ τὰ χέρια
 δέτε γκοζιόκαις κι' ἀλημπαντζέδες
 χρυσᾶ γελέκια σιαλιούς τζουμπέδες
 ἐλάτε ὄλαι νὰ τὰ ἰδῆτε
 πῶς τὰ πωλοῦσαν οἱ ἀλβανῖται
- 1650 πῶς οἱ χαλτοῦποι τὰ ἀγοράζουν
 τοῦρκοι ἔβραῖοι τὰ ξαγοράζουν.
 τί λέτε τάχα μετανοεῖτε;
 τὴν περιφάνειαν καταφρονεῖτε;
 ἐλπίδα πλέον εἶναι ἡ ἀγία
- 1655 αὐτὴ ἡ δέσποινα παναγία
 ἐλάτε ἄθλιοι πικραμένοι
 Ἰωαννῖται δυστυχισμένοι.
 κι' ἐσεῖς ἀρχόντισσαις λυπηθῆτε
 κι' ἀρχοντοπούλες μαῖρα ντυθῆτε
- 1660 στὴν ἐκκλησίαν συμμαζευχθῆτε
 τὴν παναγίαν παρακαλεῖτε
 μικροὶ μεγάλοι ἀναστενάξτε
 κι' ἀπὸ καρδιάν σας ὄλοι φωνάξτε
 ὦ Παναγία βοήθησέ μας
- 1665 κι' ἀπ' τὴν σκλαβίαν λευθερωσόν μας.

σ. 100

- ποῦ Γιαννιώται τὰ χρυσᾶ σας
 καὶ λαμπρὰ φορέματά σας;
 τὰ τζιαχτζίρια τὰ παλιά;
 ποῦ τραγούδια καὶ μπουζούκια;
- 1670 ἱμαμέδες καὶ τζιμπούκια
 στὰ σοκάκια τὰ βιολιά;
 ποῦ γυναῖκες τὰ τουμάνια
 καὶ τὰ φράγκικα φουστάνια
 αἱ γκοζιόκαις αἱ χρυσαῖς
- 1675 ποῦναι οἱ σελημιέδες
 καὶ ὀλόχρυσοι τζιουμπέδες
 καὶ λοιπαῖς αἱ φορεσιές;
 ποῦ καὶ μπέντια, σκουλαρίκια
 δαχτυλίδια, τζουλουφρούκια,
- 1680 κι' ἄλλα τζουβαίρικα;
 ποῦ αἱ πόχαις μπελετζήκια

σ. 101

- διαμαντένια σκουλαρήκια
 καὶ τὰ μαργαριταρικά;
 ποῦ ἢ κατοικιά σας γέροι
 1685 ποῦ τὰ ράσα καλογέροι,
 τὰ μπινίσια τὰ καλὰ
 ποῦ θὰ κάμετε παιδάκια
 εἰς σὲ σπήτια καὶ σοκάκια
 τὰ παιγνίδια τὰ πολλὰ.
 1690 ποῦ δουλεύτραις οἱ τζελβέδες
 οἱ πλατοὶ σας οἱ τζιουμπέδες
 ποῦ χεῖταν παντοτεινά;
 καὶ τὸ νάζι στὸ σοκάκι
 ποῦ ἐσιώσθαν κομματάκι
 1695 πάντοτες ἀληθινά;
 ποῦ μπαντήδοι, τὰ ζωτάρια
 τὰ χρυσὰ τὰ πανωτάρια
 καὶ πουκάμισα ψηλά;
 ποῦ τοκάδες ἀσημένιες
 1700 καὶ πολλάκις καπνισμέναις
 καὶ τζαρούγια τὰ καλὰ;
 ποῦ χοροὶ καὶ πανηγύρια
 ποῦ παιγνίδια στὰ τζαντήρια
 1705 κι' ὄλα τὰ κρασοπουλιά;
 γιὰ νὰ πγῆτε κομματάκι
 καὶ τραγούδια στὸ σοκάκι
 μὲ μπουζούκια μὲ βιολιά;
 ποῦ καλόγριας τὸ νάζι
 ποῦ τὸ ἐκάναταν χάζι
 1710 γιὰ νὰ σιέσθ' ἀληθινά;
 παλικάρια νὰ κυτᾶτε
 κι' ἀπὸ ἕναν ν' ἀγαπᾶτε
 κάθε μιὰ παντοτινά;
 πῆγαν φίλοι γιὰ τὴν ὥρα
 1715 ὅσα εἶχαμεν ὡς τώρα
 καὶ μανδήλια γεμενιά,
 καὶ ζωτάρια καὶ τουμάνια
 καὶ τζαχτζίρια καὶ φουστάνια
 ὄλα χάθηκαν μὲ μιὰ.

- 1720 Ὁ βασιλιάς θυμώθη γιὰ τοῦτο τὸ κακὸν
καὶ κάμνει ἓνα ἄλλο πολὺ διαβολικὸν
γράφει εἰς τὸν Κυτάγιας βεζύρη καὶ βαλῆν
Βελῆ πασιᾶ νὰ πάρῃ εὐθὺς τὴν κεφαλὴν.
μαζὶ καὶ τοῦ υἱοῦ του αὐτοῦ τ' Ἀχμέτ πασιᾶ
- 1725 ὁ βασιλιάς προστάζει αὐτῶν τῆ χαλασιᾶ,
καὶ δείχνουν τὸ φερμάνι εἰς τὸν βεζύρη Ἀλῆν
καὶ πέρνωντας ἀπτόστι κύπτει τὴν κεφαλὴν.
Μεχμέτ πασιᾶ τοῦ πέρνουν κι' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν
στοὺ βασιλιᾶν τὰς πῆγαν καὶ χάρηκεν πολὺ.
- 1730 γράφει κι' ἄλλο φερμάνι στὸν Ἐγγιουρησ βαλῆ
νὰ πάρῃ τὰ κεφάλια Μουχτάρη καὶ Σαλῆ.
Ὁ Ἐγγιουρ βαλῆς σὰν εἶδε Μουχτάρην προσκαλεῖ
πάσχει νὰ τὸν γελάσῃ μὲ τὴν ἐπιβουλή.
Μουχτάρ πασιᾶς μανθάνει καὶ στέλλει ἐν ταύτῳ
- 1735 νὰ πᾶν ὁ Μειζεμπόνος νὰ δῆ τί εἶν' αὐτό.
προσμένει Μειζεμπόνον Μουχτάρ πασιᾶς νὰ λθῆ
καὶ πίσω δὲν τὸν βλέπει γιὰτ' εἶχε σκοτωθεῖ.
τότεσ ἀποφασίζει ζώνεται τὸ σπαθὶ
καὶ θέλει τιμημένα διὰ νὰ σκοιωθῆ.
- 1740 πέντε τοῦ ἀπομένουν κι' οἱ ἄλλ' ἀναμεροῦν
τί πόλεμον νὰ κάμουν αὐτοὶ δὲν ἤμποροῦν.
τὸν πόλεμον ἀρχίζει κι' εὐγάζει τὸ σπαθὶ
καὶ σὰν τὸ λιοντάρι σιτῆ μέσ' εἶχε χωθῆ
καὶ τρεῖς φορὰς γυροῦσι κάμνει μὲ τὸ σπαθὶ
- 1745 καὶ πουθενὰ ἀκόμη δὲν εἶχε λαβωθῆ.
κι' ἐσκότωσεν ἀνθρώπους ἐπὶν' ἀπ' ἑκατὸν
γιατὶ ἦτον ἀνδρεῖος, θηρίον δυνατὸν,
κι' ὕστερ' ἀποφασίζει γιὰ νὰ παραδοθῆ.
τὶ πέντε οἱ ἀνθρωποὶ του τοῦ εἶχαν σκοτωθεῖ.
- 1750 Μουχτάρ πασιᾶς σὰν εἶδε ὅτ' εἶν' καιρὸς δεινὸς
εὐθὺς ἐπαραδώθη στὰ χέρια δυνατός.
εἰς τὸν Κατὴν τὸν πῆγαν ζητεῖ γιὰ νὰ κριθῆ
καὶ ἂν δὲν ἔχει πταίξῃ νὰ μὴ θανατωθῆ.
τοῦ λέγουν πάρ' ἀπτόστι ἀλλιῶς μὴ στοχασθῆς
- 1755 ὁ βασιλιάς προστάζει ν' ἀποκεφαλισθῆς.
κεφάλ' προσκυνημένο δὲν πρέπει νὰ κοπῆ
ἔτζ' εἶναι τὸ δίκιον κι' ὁ βασιλιάς ἄς πῆ.

σ. 103

σ. 104

- τοῦ λέν νὰ τὸν κρεμάσουν καὶ ἄς μὴ στοχασθῆ,
ὁ βασιλιάς προστάζει αὐτὸς νὰ χαλασθῆ.
- 1760 γιατί νὰ μὲ κρεμάσουν Μουχτάρ πασιᾶς μιλεῖ
καὶ μήπως εἶμαι κλέπτης; καὶ ἔκλαυσε πολὺ.
λοιπὸν ἀποφασίζουν τοῦ ρίπτουν στὸν λαιμὸν
τριχιά νὰ τὸν πινίξουν μὲ μέγαν τραθηγμόν.
τὰ χέρια του ἀπλώνει καὶ κόπτει τὴν τριχιά
- 1765 ἐπάνω τους ἐφρίφθη σὰν ὄφεις, σὰν ὄχια.
καὶ ἓνας ἀπ' ἐκείνους τοῦ δίνει ἀμποχτιά
στὰ κρύφια τὰ μέρη καὶ τοῦλθε γονατιά.
λοιπὸν καθὼς τὸν εἶδαν ἐχύμησε καθεὶς
καὶ ὄλοι τὸν πλακώνουν τὸν σκότωσαν εὐθύς.
- 1770 καβάζ μπάσης τοῦ πῆρε εὐθύς τὴν κεφαλὴ
πῆραν καὶ τ' ἀδελφοῦ του ἐκείνου τοῦ Σαλῆ.
ὁ βασιλιάς ἐχάρη σὰν εἶδε μιὰ φορὰ
ἐτούτων τὰ κεφάλια γδαρμένα φανερά.
'Αλῆ πασιᾶς τ' ἀκούει λυπήθηκε πολὺ
- 1775 γιατί δὲν εἶν' ὀλίγον αὐτ' ἢ μεταβολή.
Σουλιῶται κατεβαίνουν μ' ἀνθρώπους ἀσκετοὺς
καὶ ὁ Ταῆρ 'Αμπάζης ἦτο μαζὶ μ' αὐτοὺς
ἐρχονται στὴ Μοσπίνα πλακώνοιν τὰ χωριά
καὶ πᾶν εἰς τοῦ Γραμμένου καὶ κάμουν λιμουριά.
- 1780 ὡς πέντε χιλιάδες χωριάται κλεπτουργιά
μαζὶ μὲ ἄλθανίτας σ' ἐκεῖνα τὰ χωριά,
στάθηκαν μὲ ἀνδρείαν πολέμησαν γερά
καὶ σκότωσαν χουλτούπους χιλίους μιὰ φορὰ.
χαλτοῦποι καθὼς εἶδαν τὸν μέγαν σκοτωμὸν
- 1785 καίουν τὰς ἐκκλησίας καὶ κάμουν χαλασμόν.
στέλλουν καὶ τὸ χαμπέρι εἰς τὸν Χρουςίτ πασιᾶν
τὸ πῶς τοὺς ἔχουν κάμει μεγάλην χαλασιάν.
Χρουςίτ πασιᾶς θυμώνει προστάζει παρευθὺς
καὶ βγάλουν τὰ ρεχέμια γιὰ νὰ κοπῆ καθεὶς.
- 1790 τοὺς ἀποκεφαλίζουν στὴν Λούτζα παρευθὺς
χριστιανοὶ ν' ἀκούσουν νὰ φρίξη ὁ καθεὶς
οὺς σφάζουν σὰν ἄρνια τοὺς ἔκοπταν εὐθύς
τί κλαύματα τί θρήνους ποῦ ἔκαμε καθεὶς.
'Αλῆ πασιᾶς μανθάνει λυπήθηκε πολὺ
- 1795 κράζει τοὺς τοπιτζίδες ἔτσι τοὺς ὀμιλεῖ

- ὅσον κι' ἂν ἤμπορεῖτε γιὰ ρίξτε φοβερά
 τόπια καὶ κομπαράδες χαβάνια τρομερά
 στ' ἀμπέλι τοῦ μπαρδάκη καὶ σύρτε τώραγια
 κι' εὐμορφα νὰ κυτᾶτε μὴν πέσουν στὸν ραγιά.
- 1800 ἀπὸ τὸ κάστρ' ἀρχίζου τὰ τόπια σὰν βροχὴ
 καὶ εἰς τοὺς ἔξω ἦταν μεγάλ' ἀνακωχή.
 γιὰτὶ δὲν εἶχαν μπάλαις γκιουλέδες πουθενὰ
 τοὺς σώθη κι' ἡ μπαρούτη κι' εὐρίσκοντ' ἀχαμνᾶ.
 Χρουνίτ πασιᾶς προσταῖζει μὲ τέτοια προσταγή
- 1805 διὰ τοὺς τζιουμερκιώτας τ' ἀσκέρι νὰ εὐγῆ.
 ἐπῆγεν ἓνα πλῆθος στρατεύματος καλοῦ
 τζουμέρικα κτυποῦσι μετὰ θυμοῦ πολλοῦ,
 τοὺς κλέπτας κυνηγοῦσι κι' ἐμβαίνουν στὰ χωριά
 καὶ ἄρχησαν νὰ κάμουν μεγάλην λιμουριά.
- 1810 τότε νὰ ἰδῆς γελάδια καὶ γίδια ἀρκετὰ
 κι' ἓνα πλῆθος μουλάρια κι' ἀμέτρητα σφακτὰ.
 κοπαῖς τὰ ἀπερνοῦσαν εἰς τὴν ἀλβανιτιὰ
 ἔδωκαν καὶ στὰ σπήτια τοῦ τζουμερκιοῦ φωτιά.
 σκλάβωσαν καὶ ἀνθρώπους τοὺς φέρουν τοὺς πωλοῦν
- 1815 πιὸς νὰ μᾶς ξαγοράση ἀλοῖμονον λαλοῦν.
 καὶ ἔχουν κάμει μέγαν θρῆνον καὶ ἀρπαγμὸν
 εἰς τὰ χωριά ἐτοῦτα καὶ μέγαν χαλασμόν.
 κι' ἐπὶ εἰς ταῦτα ὅλα ἄλλο ἀκολουθεῖ.
 ἡ τοσκουριά διαβαίνει στὴν Σούλην νὰ σταθῆ.
- 1820 κι' ὅλοι νὰ συμφωνήσουν στὰ Γιάννινα ναλθοῦν
 τ' ὀρδὶ γιὰ νὰ χαλάσουν Ἀλῆ νὰ βοηθοῦν
 Χρουνίτ πασιᾶς τ' ἀκούει καὶ στέλλει προσταγὴν
 Ἴσμαῆλ πασιᾶς ἀμέσως στὴν Ἄρτα νὰ εὐγῆ.
 Σουλιῶται τὸν ἀφήνουν κι' ἀπέρασε καλὰ
- 1825 καὶ στέλλουν εἰς τὰς στρατάς στρατεύματα πολλὰ
 νὰ μὴν ξαναπεράση καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ
 νὰ στέκεται κλεισμένος στὴν Ἄρτα φανερά
 Χρουνίτ πασιᾶς τ' ἀκούει λυπήθηκε πολὺ
 κράζει τοὺς ἀλβανίτας ἔτσι τοὺς ὀμιλεῖ
- 1830 «ὅλοι νὰ τοιμασιῆτε νὰ βγῆτε μὲ ὀρμὴν
 στὴν Ἄρταν νὰ διαβῆτε νὰ λάβητε τιμὴν».
- κανεὶς δὲν τὸν ἀκούει μοῦν ἄσπρα καὶ φλοριά
 γυρεύει γιὰ νὰ πάρῃ αὐτὴ ἡ λιαπουριά.

σ. 106

σ. 107

- Χρουνσίτ πασιᾶς τοὺς λέγει «δὲν εἶσθ' ἐσεῖς τουρκιά
 1835 εἶσθε μισορωμαῖοι, ζητᾶτε ἀδικιά
 κι' ἐγὼ ἀποφασίζω πάνω στὸ βασιλιά
 τοῦ λέγω τὴν δική σας μεγάλη διαβουλιὰ
 τί λέτε οἱ ρωμαῖοι 'Αλῆ πασιᾶ τιμοῦν;
 καὶ θέλουν νὰ τὸν βγάλουν γιὰ τοῦτο πολεμοῦν;
 1840 αὐτοὶ πάσχουν νὰ κάμουν δικόν τους Βασιλιάν!
 κι' ὅλους ἡμᾶς τοὺς τούρκους νὰ παίξουν διαβουλιάν.
 ρωμαίικον νὰ κάμουν γιὰ τοῦτο πολεμοῦν
 κι' 'Αλῆ πασιᾶν δὲν θέλουν, τὸ γένος των τιμοῦν»
 λοιπὸν ἀποφασίζουσι πηγαίνουσι μερικοὶ
 1845 στὴν Σούλην νὰ κτυπήσουν μὲ μιὰν ὄρμην κακὴν.
 Σουλιῶται τοὺς κτυποῦσι καὶ τοῦτοι δὲν μποροῦν σ. 108
 γιὰ νὰ ἀντισταθῶσι θαυμάζουσι κι' ἀποροῦν
 γιὰτ' ἦταν ἓνα πλῆθος ἀπὸ τὴν τοσκουριὰν
 μαζί μὲ τοὺς σουλιώτας μ' αὐτὴν τὴν κλεπτουργιάν.
 1850 ἦλθε κι' ἓνα φερμάνι εἰς τὸν Χρουνσίτ πασιᾶν
 τὰ Γιάννινα νὰ πάρη τοῦ 'Ισμαήλ πασιᾶ,
 ἔκαμε σιανηλήκια, τὸ πῆρε εἰς χαρὰ
 ποῦ ἔγινε βεζύρης Γιαννίνου φανερά.
 τὴν "Αρτα περικλείουσι καὶ τὴν πολιορκοῦν
 1855 τὸν πόλεμον ἀρχίζουσι βασιλικοὺς νικοῦν.
 Σμαήλ πασιᾶς σὰν εἶδε τὸ πῶς εἶταν στενὰ
 κι' αὐτὸς ὁ πασιᾶ Πλιάσας βλέποντας τὰ δεινὰ
 δίδουσι φωτιά στὴν "Αρτα καὶ τρέχει ὁ καθεὶς
 στὸ κάστρον νὰ προφθάσουν μέσα ναμποῦν εὐθὺς
 1860 καὶ μέσα δὲν τοὺς μβάζουσι τοὺς λέγουσι νὰ σταθοῦν
 εἰς κλέπτας καὶ σουλιώτας διὰ ν' ἀντισταθοῦν.
 Σμαήλ πασιᾶς φωνάζει κλαίει, παρακαλεῖ
 ἀνοῖξτε μου τὸ κάστρον νὰ ἔμβω ὀμιλεῖ.
 ἔτοῦτοι δὲν τὸν μβάζουσι καὶ τρέχει ἐν ταῦτῳ
 1865 πηγαίν' εἰς τὸ χαμάμι καὶ κλεῖται εἰς αὐτό,
 καὶ τότε ἔμβαίνει μέσα αὐτὴ ἡ κλεπτουργιά
 καὶ κάμνει εἰς τὴν "Αρτα μεγάλην λιμουριά.
 τὸ βιό τους τὸ ἀφήνουσι οἱ μαῦρ' οἱ ἄρτινοί,
 ἔπαιρναν τὰ παιδιὰ τους καὶ ἔτρεχαν γυμνοί.
 1870 τότε ἀποφασίζει ὅλη ἡ τοσκουριά,
 νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ καὶ ὅλη ἡ κλεπτουργιά.

- διὰ νὰ βγάλουν ἔξω βεζύρη 'Αλή πασιᾶν
 κι' εἰς τὸ ὄρδι νὰ κάμουν μεγάλην χαλασιάν.
 πῆγ' ὁ Ταῆρ ἀμπάζης στὸ Κάρελι αὐτὸ
- 1875 νὰ μᾶς' ἀπὸ τοὺς κλέπτας στράτευμ' ἀρκετὸ
 λέγει τῶν καπετάνων διὰ νὰ συναχθοῦν
 ὄρδι γιὰ νὰ χαλάσουν μαζί νὰ ἐρθοῦν.
 αὐτοὶ ἀποκριθέντες μὲ λόγια αὐστηρὰ
 γιὰ λόγου μας πασχοῦμεν τοῦ εἶπαν φανερά.
- 1880 βλέπ' καὶ στὸ Μεσολόγγι ρωμαίων τὴν τιμὴ
 βλέπει σκατὰ γεμάτον τὸ ἴδιο τὸ τζαμί,
 ἐπόνεσεν ὡς τοῦρκος ἐπάνω σιτὴν τουρκιὰ
 καὶ τοῦτο τῶν ρωμαίων μεγάλ' εἶν' ἀδικιὰ
 νὰ σφάζουν τὰ γουρούνια μέσα εἰς τὸ τζαμί
- 1885 τοὺς τούρκους σὰν ἔβραίους καθεὶς νὰ ἀτιμῆ,
 φεύγει ἀπὸ τὸ Κάρελ' καὶ γράφει παρευθὺς
 στέλλοντας ἓνα γράμμα 'Ιμέρ πασιᾶ νάλθῆς,
 τὸ γράμμα πῆγ' ἀμέσως εἰς τὸν Χρουσίτ' πασιᾶν
 μὲ τάταρην τὸ στέλλει εἰς τὸν 'Ιμέρ πασιᾶν.
- 1890 'Ιμέρ πασιᾶς ἐμβαίνει στὰ Γιάννινα εὐθὺς
 βγῆκεν ὁ κόσμος ὅλος τὸν δέχεται καθεὶς.
 σηκώνεται πηγαίνει ἀμέσως νὰ σταθῆ
 στὰ Πέντε τὰ Πηγάδια γρήγορα νὰ βρεθῆ.
 βρίσκει Ταῆρ' ἀμπάζην κι' οἱ δύο τους γλυκὰ
- 1895 ἀνοιξαν ὀμιλίαν καὶ λέγουν μυστικά.
 'Αλή πασιᾶν νὰ δώσουν, Ταῆρ ἀγᾶς κινεῖ
 στὰ Γιάννινα ἐμβαίνει, Χρουσίτην προσκυνεῖ.
 Χρουσίτ πασιᾶς τὸν δέχθη ἀμέσως μὲ χαρὰ
 τὸν ἔντυσε καφτάνι εἰς ὅλους φανερά.
- 1900 ὅλοι οἱ ἄλβανῖται ὅλη ἡ τοσκουριὰ
 φεύγουν ἀπὸ τὴν Σούλην ἀπὸ τὴν κλεπτουργιά.
 ζητοῦν τοὺς ὀλιφέδες ὅλοι νὰ τοὺς δοθοῦν
 Χρουσίτ πασιᾶς τοὺς λέγει πῶς θὰ σᾶς μετρηθοῦν.
 'Ο Ἄγος Βουσιάρης κι' ὁ Μέρ πασιᾶς εὐθὺς
- 1905 καὶ ὁ Ταῆρ' ἀμπάζης πηγαίνει ὁ καθεὶς,
 στὸ κάστρον τοῦ Γιαννίνου ἐσήμμωσαν μιλοῦν
 διὰ νὰ προσκυνήσουν ὅλους παρακαλοῦν
 τὸ κάστρον νὰ τοὺς δώσουν νὰ τζ' ἔχουν στὸν λαιμὸν
 τίποτας νὰ μὴ πάθουν κανένα χαλασμόν.

- 1910 τοὺς λέν μπέσα γιὰ μπέσα κι' ἀμέσως προσκυνοῦν
 μὲ γρόσια φορτωμένοι στὸν τόπον τους κινοῦν.
 τὸ κάστρον παραδίδουν στὸν Μέρπασιᾶν εὐθὺς
 καὶ εἰς τὸν Ταήρ' ἀμπάζην καὶ φεύγει ὁ καθεὶς.
 'Αλῆ πασιᾶς ἐκλείσθη μέσα στὸν Ἴτζκαλιᾶ
- 1915 μέσα σ' ἓνα μπιδροῦμι μὲ τέτοιαν διαβουλιᾶ
 καὶ τοῦχαν ἀπομείνει καμμιὰ βδομηνταριά
 ὄλ' οἱ ἐνεμπιστευμένοι δίχως τερατουριά
 μέσα εἰς τὸ μπιδροῦμι μπαροῦτ' εἶχε πολὺ
 ἔδῳ θελὰ πεθάνω εἰς ὄλους ὁμιλεῖ.
- 1920 προσμένω τοὺς πασιάδες ὅταν κι' αὐτοὶ ἔλθοῦν
 φωτιὰ διὰ νὰ βάλω μαζί μου νὰ χαθοῦν.
 ἐκλείσθ' εἰς τὸ μπιδροῦμι μὲ τέτοιαν διαβουλιᾶν
 καὶ νὰ μὴ προσκυνήση ποτὲ τὸν βασιλιάν.
 Σμαήλ πασιᾶς ἐμβαίνει στὰ Γιάννινα κι' αὐτὸς
- 1925 γιὰτὶ ἐφάν' ἀνάξιος καὶ ὄχι δυνατὸς
 τὸν ἔκαμε σεργοῦνι νὰ πάνη νὰ σταθῆ
 σ' αὐτὴν τὴν Δομετίκα εὐμορφα νὰ φερθῆ.
 Χρουσίτ πασιᾶς προστάζει νὰ πᾶν στὸν Καραλή
 αὐτὸς ὁ Σηλικτάρης καὶ νὰ τοῦ ὁμιλῆ,
- 1930 φερμάνι νὰ τοῦ φέρουν ἀπὸ τὸν βασιλιά,
 νὰ εὐγ' ἀπ' τὸ μπιδροῦμι μὲ καμμιὰ μαργιολιά.
 πηγαίν' ὁ σηλικτάρης Χρουσίτ ἀχμέτ πασιᾶ
 διὰ νὰ ὁμιλήσῃ μὲ τὸν 'Αλῆ πασιᾶ.
 ἐμβαίν' εἰς τὸ μπιδροῦμι σ' αὐτὸν τὸν Καραλή
- 1935 χάτ' χουμαῆ φερμάνι σοῦ φέρομεν μιλεῖ,
 μόν' κάμε τὸ ἱτάι καὶ σύρε στὸ νησί
 κι' ἄς ἔλθουν καὶ κοντὰ σου ἄνθρωποι περισσοὶ
 ἂν εὐγης ἀπ' τὸ κάστρον θὰ σόβγη εἰς καλὸ
 καὶ μὰ τὸν Μωχαμέτην ὁποῦ δὲν σὲ γελῶ.
- 1940 'Αλῆ πασιᾶς γελᾶται καὶ λέγει εἰς αὐτόν.
 νὰ εὐγὼ γὼ ἀπ' ἔδῳ δὲν εἶναι δυνατόν.
 νὰ ἔλθῃ τὸ φερμάνι τὸ χάτη χουμαῆ
 νὰ δῶ πῶς μοῦ χαρίζει Σουλτάνος τὴ ζωή,
 τότες μ' ὄλον τὸ βιό μου στὴν πόλιν θὰ βρεθῶ
- 1945 μαζὺ μὲ τὸν Σουλτάνον ἐκεῖ θελὰ κριθῶ.
 κι' εὐθὺς ἀποφασίζει τὸν ἔκαμε παιδι
 βοήθειαν προσμένει ἀπὸ αὐτόν νὰ δῆ.

σ. 111

σ. 112

- εὐγαίν' ὁ σηλικτάρης εἰς τὸν Χρουσίτ πασιᾶν
 τοῦ λέγει τ' ἔχει κάμει μὲ τὸν Ἀλῆ πασιᾶν.
- 1950 κι' εὐθύς ἀποφασίζου νὰ γράψουν ἔν ψευδές
 χατ' χουμαῆ φερμάνι καὶ νὰ τοῦ ποῦν ἰδέες.
 μ' αὐτὸ νὰ τὸν γελάσουν νὰ εὔγη ἀπ' ἐκεῖ
 κι' ὅλοι ν' ἀναμερήσουν τ' Ἀλῆ πασιᾶ δικοί.
 ἔγραψαν τὰ φερμάνι μὲ λόγια ψευδῆ
- 1955 τ' Ἀλῆ πασιᾶ τὸ πῆγαν διὰ νὰ τὸ ἰδῆ.
 Ἀλῆ πασιᾶς τὸ βλέπει εὐθύς τὸ προσκυνεῖ
 εὐγαίν' ἀπ' τὸ μπιδροῦμι κι' εἰς τὸ νησί κινεῖ.
 γελάστηκεν ὁ μαῦρος γλυκ' εἶν' ἡ ζωὴ
 σὰν εἶδε τὸ φερμάνι τὸ χάτι χουμαῆ.
- 1960 ἀφῆν' εἰς τὸ μπιδροῦμι μέσα γιὰ νὰ σταθῆ
 αὐτὸν τὸν φεῆμ τζιάμην ποιτὲ νὰ μὴ δοθῆ.
 κρυφὰ τοῦπεν μὴ πιᾶση καμμίαν προσταγῆ
 καὶ μπουγιουρντι νὰ στείλῃ αὐτὸς νὰ μὴν εὔγῆ.
 ἔμασε καὶ τὸ βιό του τὰ τζοβαῖρικὰ
- 1965 εἰς τὸ νησί πηγαίνει τὸν γέλασαν κακά.
 εἰς τὸ νησί σὰν πῆγε κάμνει τερατουρίες,
 γράφει τῶν ἄλβανίτων εἰς ὄλαις ταῖς μεριές,
 ὅλοι γιὰ νὰ κινήσουν νὰ ἔλθουν στὸ νησί
 κι' εἶχαν ἀποφασίσει σχεδὸν καὶ οἱ μισοί.
- 1970 τὴν διαβουλιὰν μανθάνουν αὐτοῦ τοῦ Καραλῆ
 Χρουσίτ πασιᾶς προστάζει εἰς ὄλους ὁμιλεῖ.
 μονόξυλα νὰ πνίξουν προστάζει παρευθὺς
 χίλιοι ὀσμανλίδες νὰ τοιμασθοῦν εὐθύς
 εἰς τὸ νησί νὰ πάνουν εὔμορφα νὰ φερθοῦν
- 1975 σ' ὅλα τὰ μοναστήρια τριγύρω νὰ σταθοῦν.
 ἐπῆραν καὶ σημάδι ἀπ' τὸν Ἀλῆ πασιᾶν
 καὶ τώφεραν ἀμέσως εἰς τὸν Χρουσίτ πασιᾶν
 καὶ δείχνουν τὸ σημάδι πολλὰ τοῦ ὁμιλοῦν
 εἰς τὸν φεῆμην τζιάμην τὸν βγάζουν τὸν γελοῦν.
- 1980 ἐπῆρε τὸ σημάδι πῆγε στὸν Καραλῆ
 Ἀλῆ πασιᾶς τὸ βλέπει καὶ ἔκλαυσε πολὺ.
 καὶ πάλιν εἶχ' ἐλπίδα ἂν πᾶν στὸ βασιλιὰν
 στὸν δρόμον νὰ τοὺς παίξῃ καμμίαν διαβουλιὰν
 Χρουσίτ πασιᾶς ἀρχίζει πολὺ νὰ στοχασθῆ
- 1985 τ' Ἀλῆ πασιᾶ τὸν τρόπον ν' ἀποκεφαλίσθῃ.